

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2021G83**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN WESTERLO – HOOG HEULTJE

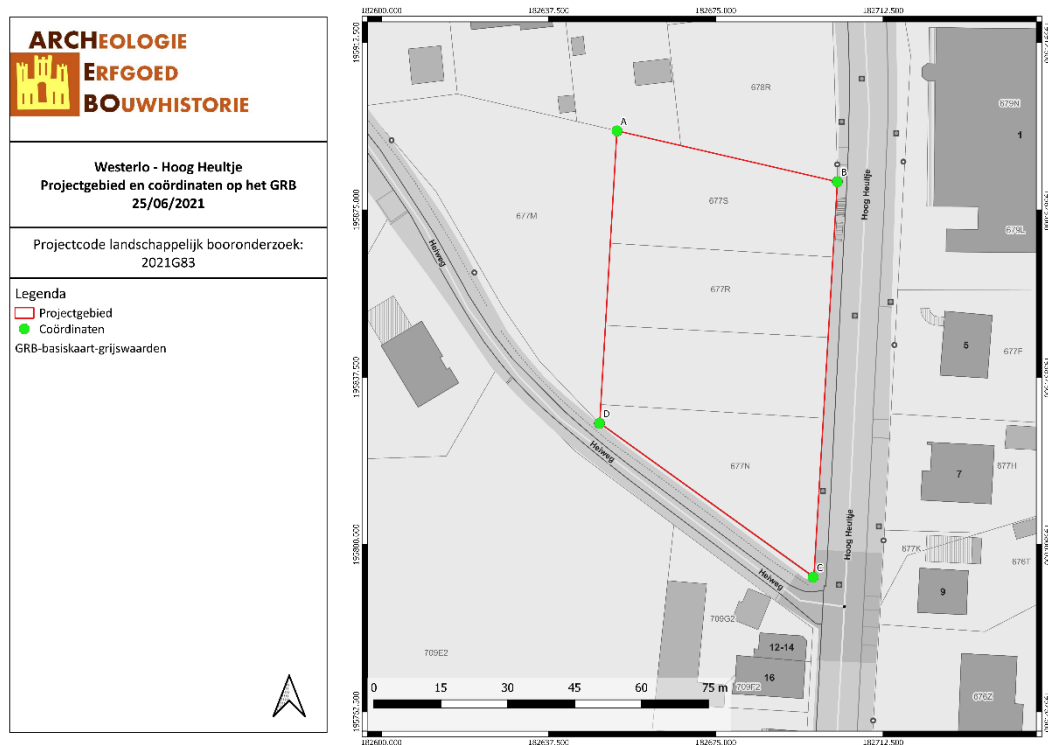
J. CLAESEN & N. GEELEN

MAART 2022

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Westerlo – Hoog Heultje		
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak Jan Claesen		
Projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Erkend archeoloog:	Antwerpen, Westerlo, Hoog Heultje - Heiweg		
Locatie:			
Coördinaten :	A	X	182652.829
		Y	195892.709
	B	X	182702.217
		Y	195881.324
	C	X	182696.781
		Y	195792.630
	D	X	182648.872
		Y	195827.153
Kadastrale percelen:	Westerlo, Afdeling 1, Sectie D, perceelnummers 677N, 677P, 677R & 677S		

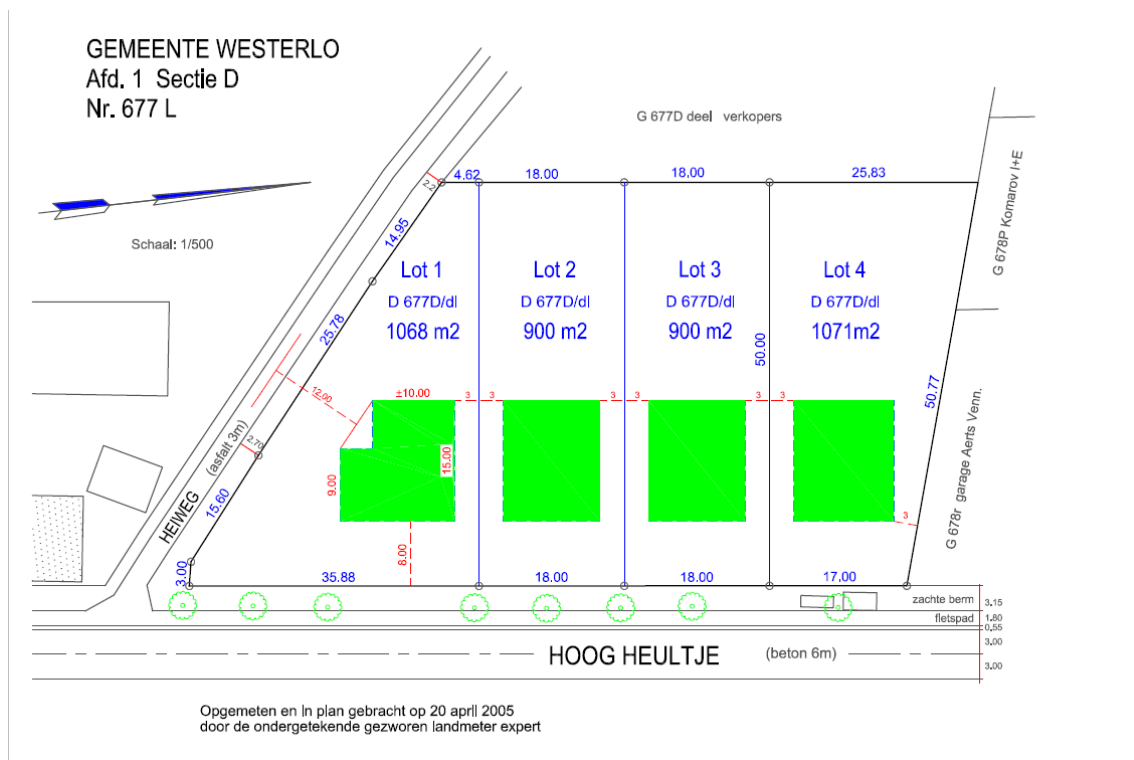
Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2021).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Het projectgebied werd in het verleden reeds opgesplitst in 4 verschillende percelen. Het meest noordelijke perceel heeft een oppervlakte van 1071 m², het meest zuidelijke meet 1068 m² en beide andere percelen hebben een oppervlakte van 900 m². Bij de verkaveling kan op elk perceel een woning worden gebouwd. Deze woningen zijn georiënteerd richting het oosten, richting het Hoog Heultje. De rooilijn ten opzichte van de straat bedraagt 8 m. De woningen hebben een maximale oppervlakte van 10 x 15 m, enkel op het meest zuidelijke perceel kan een grotere woning worden gebouwd. Omdat er nog geen plannen zijn van de toekomstige woningen en ontwikkelingen moet er worden uitgegaan van de maximale verstoringsgraad. Het projectgebied is ca. 3939 m² groot.

Figuur 2: Verkavelingsplan (opdrachtgever, 2021).

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem ¹

Het projectgebied werd in het verleden reeds opgesplitst in 4 verschillende percelen. Het meest noordelijke perceel heeft een oppervlakte van 1071 m², het meest zuidelijke meet 1068 m² en beide andere percelen hebben een oppervlakte van 900 m². Bij de verkaveling kan op elk perceel een woning worden gebouwd. Deze woningen zijn georiënteerd richting het oosten, richting het Hoog Heultje. De rooilijn ten opzichte van de straat bedraagt 8 m. De woningen hebben een maximale oppervlakte van 10 x 15 m, enkel op het meest zuidelijke perceel kan een grotere woning worden gebouwd. Omdat er nog geen plannen zijn van de toekomstige woningen en ontwikkelingen moet er worden uitgegaan van de maximale verstoringsgraad. Het projectgebied is ca. 3939 m² groot.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Binnen een straal van 1 km rond het projectgebied zijn er zeven locaties bekend. Het gaat in vijf gevallen om al dan niet verdwenen bouwkundig erfgoed: een verdwenen hoeve uit de 18de eeuw 50 m ten westen van het projectgebied, een verdwenen schans/walgrachtsite, Hoeve Hof ter Borcht en het huidige Kasteel ter Borcht uit de Nieuwe/Nieuwste Tijd en de locatie van het Oud Hof ter Borcht, een kasteel dat verwoest werd in 1658. 395 m ten noorden van het projectgebied werden verschillende 19de-eeuwse grachten aangetroffen bij een proefsleuvenonderzoek. Ongeveer 350 m ten westen van het projectgebied werd nog een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2020 dat nog niet is opgenomen in de CAI. Op deze plek werden een aantal sporen uit de Nieuwe Tijd gevonden.

Het onderzoeksgebied was onbebouwd op het einde van de 18de eeuw en was in gebruik als landbouwgrond. Dit is zo gebleven tot op de dag van vandaag. Omwille van deze reden worden er geen grote recente verstoringen verwacht.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het volledige projectgebied omschreven als bodemtype Scm. Dit is een matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Deze matig droge plaggengronden hebben een humusdek dat meer dan 60 cm dik is, en dat rust op een begraven profiel, meestal een Podzol.

Het projectgebied ligt op een gradiëntzone aan de vallei van verschillende beken, waaronder de Lechterrietbeek en volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 12,5 en 12,7 meter boven de zeespiegel.

Zowel de ligging als de bodemkundige gegevens op het terrein zijn ideaal voor Steentijdsites. Er is dan ook een hoog potentieel voor het aantreffen van dergelijke sites. Op basis van de CAI gegevens kunnen ook archeologische sporen en/of sites aanwezig zijn binnen het plangebied. Geconcludeerd kan worden dat er een reële kans is op archeologische sporen op een dergelijke site op een dergelijke locatie.

¹ CLAESSEN J., VAN GENECHTEN B., BOUCKAERT K. & GEELEN N., Archeologienota Westerlo – Hoog Heultje, Kortenaken, 2021.

Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

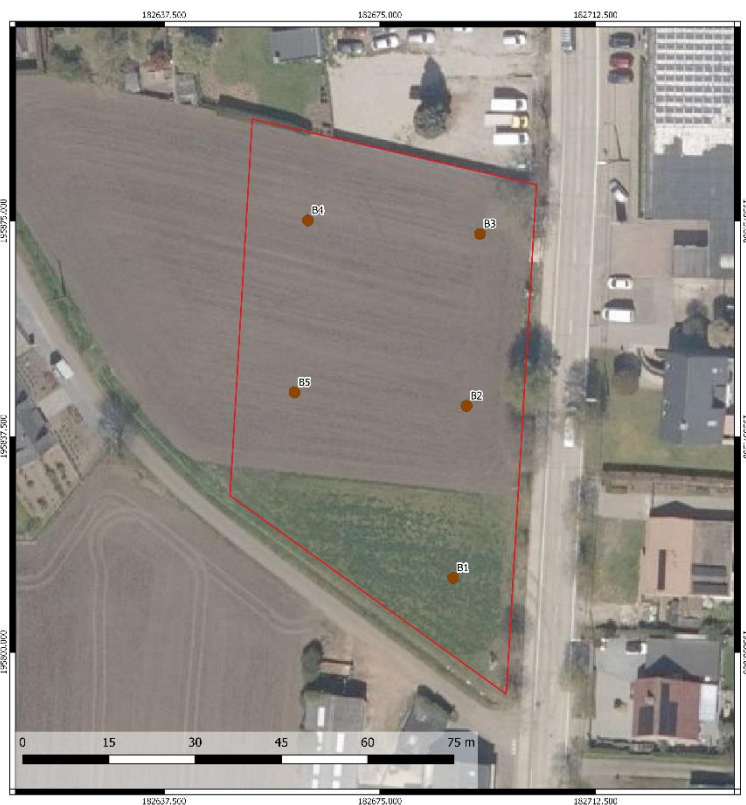
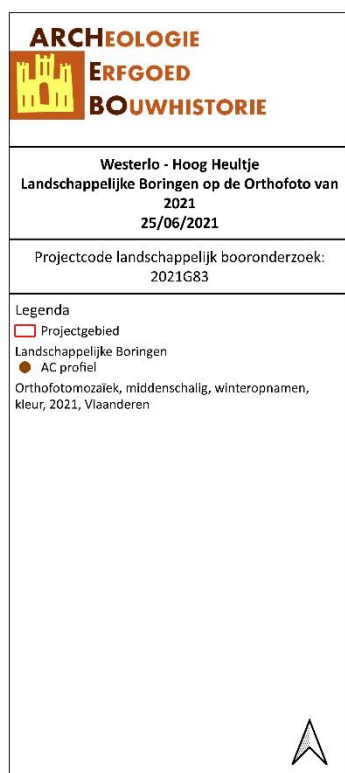
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het projectgebied op de hoek van het Hoog Heultje en de Heiweg in Westerlo (provincie Antwerpen). Het terrein zal verkaveld worden en er zullen in de toekomst 4 woningen worden gebouwd. Het projectgebied is ca. 3939 m² groot.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het volledige projectgebied omschreven als bodemtype Scm. Dit is een matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Deze matig droge plaggengronden hebben een humusdek dat meer dan 60 cm dik is, en dat rust op een begraven profiel, meestal een Podzol. De roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

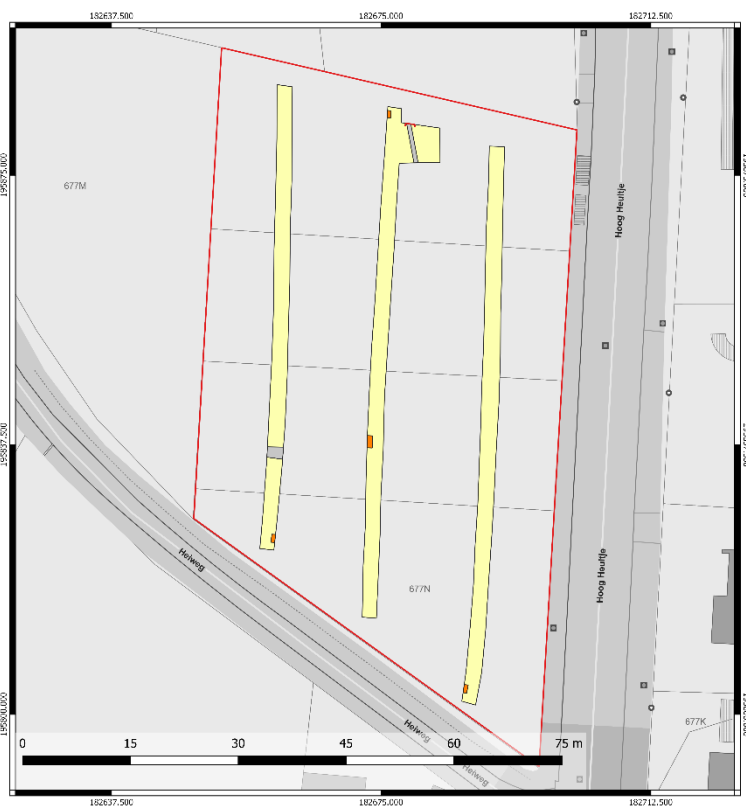
De oorspronkelijke podzolbodem werd in geen enkele landschappelijke boring teruggevonden. De kans op het aantreffen van intacte steentijd artefactensites is daardoor zeer klein. Binnen het projectgebied kunnen bijgevolg geen steentijdgevoelige zones worden afgebakend.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek de bodem in het noorden van het projectgebied het best bewaard. Hier kwamen nog enkele verspreide vlekken E en B horizont voor. Het centrale, en in mindere mate ook het zuidelijke, deel van het projectgebied ligt momenteel iets lager, en dit was ook in het verleden het geval. De bestaande depressie werd in het verleden opgevuld met aangevoerde grond. De Ap horizont is, afhankelijk van de locatie op het terrein, 50 tot 150 cm dik. In het noorden treffen we een normaal profiel aan met een Ap horizont met een dikte van 50 cm, een restant van de B horizont en de C horizont. In het centrale en zuidelijke deel van het terrein, waar een depressie lag, is de Ap horizont aanzienlijk dikker, tot 150 cm -mV. in deze zone vormt de laatste Ap horizont een ca. 10 cm dik bandje dat sterk humus- en leemhoudend is. Dit doet vermoeden dat de depressie minstens gedurende een deel van het jaar waterhoudend was.

Er werden slechts twee greppels aangetroffen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek kon worden vastgesteld dat er binnen het projectgebied een natte depressie lag. Er werden geen structuren aangetroffen die geassocieerd worden met natte contexten (zoals bruggen). Gezien het feit dat de enige twee aangetroffen sporen niet als archeologisch waardevol kunnen worden beschouwd is er geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

Figuur 3: Landschappelijke boringen op de orthofoto (Archebo bvba, 2022).

Figuur 4: Allesporenplan (Archebo bvba, 2022).

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten na een door ARCHEBO bvba op 31 januari 2022 uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek en een op 17 maart 2022 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door landschappelijke boringen en het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek, wordt er geen archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van verkennende archeologische boringen of een vlakdekkende opgraving aanbevolen binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek bleek er over het volledige projectgebied een AC profiel voor te komen. De kans op het aantreffen van intacte steentijd artefactensites wordt bijgevolg zeer laag ingeschat.

Er werden slechts twee greppels aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Er kon worden vastgesteld dat er binnen het projectgebied een natte depressie lag. Er werden geen structuren aangetroffen die geassocieerd worden met natte contexten (zoals bruggen). Gezien het feit dat de enige twee aangetroffen sporen niet als archeologisch waardevol kunnen worden beschouwd is er geen vervolgonderzoek noodzakelijk.

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bvba voor om het terrein definitief vrij te geven.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle revelante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2021).	2
Figuur 2: Verkavelingsplan (opdrachtgever, 2021).	3
Figuur 3: Landschappelijke boringen op de orthofoto (Archebo bvba, 2022).	6
Figuur 4: Allesporenplan (Archebo bvba, 2022).	6